

160. Lauantaina 17 päivänä joulukuuta 1994

kello 10

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi aluevaihdosta valtion ja Oy Hackman Ab:n välillä 6138

Hallituksen esitys n:o 299
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 84

2) Ehdotus laiksi tuotannollisen toiminnan edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain kumoamisesta 6139

Hallituksen esitys n:o 308
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 85

3) Ehdotukset laiksi arvonlisäveron palautusten takaisinperinnästä kunnilta annetun lain 10 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 310
Lakialoite n:o 73
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 86

4) Ehdotus laiksi liikennevakuutuslain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 316
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 18

5) Ehdotukset laiksi ympäristöhallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi „

Hallituksen esitys n:o 241
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14

6) Ehdotus laiksi yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta 6139

Hallituksen esitys n:o 262
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 19

7) Ehdotukset laeiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 6140

Hallituksen esitys n:o 216
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25

8) Ehdotus laiksi eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvia ammatillisia oppilaitoksia „

Hallituksen esitys n:o 288
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 42

9) Ehdotukset laiksi ulkomaankaupan hallinnosta sekä tarkkailu- ja suoja-toimenpiteistä eräissä tapauksissa ja laiksi rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 301
Talousvaliokunnan mietintö n:o 42

10) Ehdotukset laeiksi kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamisesta ja markkina-tuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 300
Talousvaliokunnan mietintö n:o 43

11) Ehdotus laiksi julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 302
Talousvaliokunnan mietintö n:o 44

12) Ehdotus laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain 104 ja 106 §:n muuttamisesta 6140

Hallituksen esitys n:o 221
Talousvaliokunnan mietintö n:o 45

13) Ehdotukset merensuojelulaiksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi 6141

Hallituksen esitys n:o 323
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 16

Ensimmäinen käsittely:

14) Ehdotukset valmisteverotuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi „

Hallituksen esitys n:o 237
Lakialoitteet n:ot 70/1991 vp ja 82
Toivomusaloitteet n:ot 102 ja 160/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90

Pöydällepanoa varten esitellään:

15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91 hallituksen esityksen johdosta laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta (HE 283) 6155

16) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 38 hallituksen esityksestä laeiksi eräiden elintarvikehygieniää koskevien lakien muuttamisesta (HE 329) „

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi toinen varapuhemies Peltari sekä edustajat Alaranta, Alho, Andersson, Antvuori, Aula, Donner, Heikkinen, Ihmäki, Jouppila, Jääskeläinen, Jäätteenmäki, Kanerva, Kankaanniemi, Karhunen, Kasurinen, Koskinen, Kääriäinen, Laukkanen V., Lehtinen, Leppänen J., Lipponen, Luhtanen, Markkula, Metsämäki, Morri, Mäkelä, Nyby, Paasio, Pekkarinen, Polvi, Puisto, Pura, Rask, Riihijärvi, Rinne, Rätty, Röntynen, Saapunki, Savolainen, Seppänen, Suhonen, Takala, Tennilä, Tuomioja, Varpasuo, Vistbacka ja Vähäkangas.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat toinen varapuhemies Peltari sekä edustajat Mäkelä, Donner, Ihmäki, Rätty, Karhunen, Pekkarinen, Leppänen J., Luhtanen, Antvuori, Seppänen, Metsämäki, Aula, Paasio, Varpasuo, Lehtinen, Markkula ja Kasurinen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä yksityisasioiden takia edustajat Alho, Polvi ja Tennilä.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Saari: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan jäsenille ilmoitetaan, että valiokunta kokoontuu välittömästi tämän istunnon keskeydyttyä.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 11.

Täysistunto keskeytetään kello 10.03.

Täysistuntoa jatketaan

kello 11.07

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Toinen varapuhemies Peltari sekä edustajat Mäkelä, Donner, Ihmäki, Rätty, Karhunen, Pekkarinen, J. Leppänen, Luhtanen, Antvuori, Seppänen, Metsämäki, Aula ja Paasio merkitään läsnä oleviksi.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi aluevaihdoista valtion ja Oy Hackman Ab:n välillä

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 299
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 84

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi tuotannollisen toiminnan edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 308
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 85

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laiksi arvonlisäveron palautusten takaisinperinnästä kunnilta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 310
Lakialoite n:o 73
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 86

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi liikennevakuutuslain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 316
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 18

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset laiksi ympäristöhallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 241
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 262
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 19

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Ed. Varpasuo merkitään läsnä olevaksi.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 7) asia.

8) Ehdotus laiksi eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvia ammatillisia opilaitoksia

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 288
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 42

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotukset laiksi ulkomaankaupan hallinnosta sekä tarkkailu- ja suoja-toimenpiteistä eräissä tapauksissa ja laiksi rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 301
Talousvaliokunnan mietintö n:o 42

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotukset laeiksi kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamisesta ja markkinatuomioistuimesta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 300
Talousvaliokunnan mietintö n:o 43

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Ehdotus laiksi julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 302
Talousvaliokunnan mietintö n:o 44

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Ehdotus laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain 104 ja 106 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 221
Talousvaliokunnan mietintö n:o 45

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Ehdotukset merensuojelulaiksi sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 323

Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 16

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Ed. Lehtinen merkitään läsnä olevaksi.

14) Ehdotukset valmisteverotuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 237

Lakialoitteet n:ot 70/1991 vp ja 82

Toivomusaloitteet n:ot 102 ja 160/1991 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 90.

Keskustelu:

Ed. L u u k k a i n e n : Arvoisa puhemies! Puutun tässä valmisteverolain yhteydessä kolmeen asiakokonaisuuteen. Ensimmäinen niistä on pienpanimoiden verokohtelu, toinen on polttoainevero ja kolmas on kotimaisista marjoista tehtyjen mehujen verokohtelu.

Ensin pienpanimokysymys. Nimittäin EU-direktiivit sallisivat sen, että sellaiset pienpanimot saisivat jopa 50 prosentin verohuojennuksen, joiden vuosituotanto ei ylitä 20:tä miljoonaa litraa. Suomessa on muutamia pienpanimoita sekä itsenäisiä ravintolapanimoita, joilla juuri pienuuden takia on monia taloudellisia ja tuotannollisia ongelmia suurien ja keskittyneiden panimoiden rinnalla. Panimotoiminta on työllistävää, käsityömaista toimintaa sekä tarjoaa sekä sivuelinkeinon mm. maataloudelle ja maatilamatkailulle. Pienpanimot ovat myös ekologista toimintaa,

koska ne vähentävät oluen kuljetusta. Niillä on myös positiivinen kauppatasevaikutus, koska ne korvaavat tuontia.

Arvoisa puhemies! Toisessa käsittelyssä tulen esittämään, että niissä yrityksissä, joissa vuosituotanto on enintään 200 000 litraa, alennetaan alkoholijuomaveron perusveroa 50 prosentilla. Jos vuosituotanto osuu välille 200 000—7 000 000 litraa, niin perusveroa alennettaisiin 20 prosentilla. Tämä edellyttää siis muutosta alkoholi- ja alkoholijuomaverolain eli kolmannen lain 9 §:ään.

Sitten neljäs ja viides laki eli polttoaineverolait. Hallituksen esitystähän on mainostettu ympäristöverona. Tämä mainos on kyllä täyttä hölynpölyä. Ensinnäkin tämän veron syyhän on puhtaasti fiskaalinen, eli veroa kerätään, jotta valtiolle saataisiin rahaa. Se näkyy jo siitä, että veron peruste on kaikkea muuta kuin ympäristöpohjalle rakennettu. Eli ensinnäkin veron peruste pitäisi täysin muuttua. Toinen on se, että turpeen verokohtelu täytyisi kokonaan muuttaa. Hallituksen esityksessähän se on, kuten nykyisessäkin laissa, tulkittu uusiutuvaksi luonnonvaraksi ja näin siis vapautettu kokonaan haittaverokomponentista. Kuitenkin kaikki tiedämme, että turpeen uusiutumisaika on noin 4 000 vuotta, ja siinä ajassa Ahon hallituskin ehtii uusiutua tuhat kertaa.

Seuraava epäkohta on se, että nyt on mäntyöljy otettu veron piiriin. Mäntyöljy on puhdas luonnontuote ja tällä hetkellä ensimmäinen kannattava biopoltoneste. Ei ole mitään syytä panna ympäristöveroa mäntyöljylle. Tässäkin suhteessa laki on aivan muuta, kuin ympäristöverolaita edellytettäisiin.

Polttoaineverolait on jaettu kahteen lakiin eli nestemäisten polttoaineiden valmisteverolakiin ja lakiin eräiden energialähteiden valmisteverosta. Ne pitäisi kokonaan uusia. Ne pitäisi laittaa sillä tavalla, että ne ottaisivat huomioon ympäristövaikutukset kokonaisvaltaisesti ja niin, että puuta suosittaisiin. Nythän tilanne lain osalta on se, että ympäristön kannalta parhaiden sähkön ja lämmön tuotannossa käytettävien polttoaineiden, kuten puun ja maakaasun, hinnat nousevat eniten. Siis toistan: Puun ja maakaasun hinnat nousevat eniten. Turve säilyy erityisalennuksen piirissä, ja tukkusähkösopimukset vääristävät tuonti- ja ydinvoimasähkön hinnoittelua.

Olennaista on myös tietää se, että lain valmistelussa, siis lain, jota mainostetaan ympäristöverolaisiksi ja haittaverolaisiksi, ei ole lainkaan kuultu ympäristöministeriötä eikä sen asiantuntijoita.

Vero tulisi asettaa kattavasti fossiilisille polttoaineille siten, että se asetettaisiin kunkin aineen poltossa syntyvien hiilidioksidipäästöjen perusteella ja asetettaisiin myös sellaisella tasolle, että se ohjaisi paitsi energian säästämiseen ja innovaatioihin myös haitattomien ja kotimaisten energialähteiden käyttöön. Energiaverotuksen pohjautuminen ympäristöhaittoihin ja energian säästön edistämiseen on ympäristötaloustoimikunnan energiaverotusta koskevan esityksen mukainen, ja sen esityksen lopputulemasta tässä verossa ei näy ajatustakaan.

Tällä hetkellä haittaverojen taso on vielä selvästi alhaisempi kuin tuotannon ulkoiset kustannukset. Maakaasun pienempiä rikki- ja typpi-päästöjä ei ole huomioitu pysyvällä verohelpotuksella vaan ainoastaan kolmen vuoden väliaikaisella ratkaisulla. Maakaasun verokohtelun helpotuksen pitäisi olla vähintään samalla tasolla kuin turpeen, sillä maakaasu on ympäristön kannalta huomattavasti parempi polttoaine kuin kivihiili tai turve.

Sen lisäksi hallituksen esityksessä ydinvoiman verotus nousee erittäin vähän — ja se johtuu siitä, että sillä verolla on niin omalaatuinen vino rakenne — vaikka ydinvoiman ulkoiset kustannukset ovat kivihiiltäkin suuremmat ja vaikka tukkusähkö sopimukset vääristävät myös omalta osaltaan tuonti- ja ydinvoimasähkön hinnoittelua. Muun muassa Oecd:n ja National Utility Services -yhtiön selvitysten mukaan sähkön hinta Suomessa on edelleen alhainen ja sähkömarkkinoiden vapauttaminen tulee hyödyttämään suurkuluttajia eli teollisuutta entisestään. Energian alhainen hinta jarruttaa käytännön energiansäästötyötä Suomessa.

Lait nestemäisten polttoaineiden ja eräiden energialähteiden valmisteverosta poikkeavat huomattavasti EU-komission valmistelemasta energiaverotuksesta, olkoonkin että sitä ei ole vielä EU:ssa hyväksytty käyttöön otettavaksi. Silti kannattaa sitä pohjata käyttäen tavoittelemisen arvoisena pohjana, koska se on todella asiantuntijoiden valmisteleva. Sen mukaisesti primäärienergiälähteitä pitäisi verottaa puoliksi hiilisisällön perusteella ja puolet energiasisällön mukaan. Se valinta, jonka nyt hallitus on tehnyt, suosii ydinvoimaa.

Siksi tulenkin polttoaineveron osalta esittämään, että otetaan sellainen malli, että peruste muutetaan niin, että se puoliksi perustuu hiilipitoisuuteen ja puoliksi energia-arvoon, ja että verotasoa nostetaan niin, että saadaan noin 5 miljardia markkaa enemmän kuin hallitus esittää,

jotta saataisiin aikaan positiiviset ympäristövaikutukset ja positiiviset energiansäästövaikutukset.

Sen lisäksi nimenomaan nestemäisten polttoaineiden valmisteveroa tulee muuttaa mahdollisimman pian siten, että veron määrittelyssä otetaan huomioon myös polttoöljyn rikkipitoisuus. Tulen esittämään myös tämän tyyppistä perusteluausumaa.

Sitten kysymys turpeesta. Hallitushan todella kohtelee sitä kuin uusiutuvaa luonnonvaraa, ja siksi sille ei ole määrätty veroa hiilipitoisuuden mukaan täysimääräisesti. EU:n veromallissa turve määritellään fossiiliseksi polttoaineeksi aivan luonnontieteen mukaan, mutta Suomessahan luonnonlait ovat voimassa vain, jos hallitus niin päättää.

Turve todellakin, varsinkin sen poltto, lisää ilmakehän hiilidioksidipäästöjä. Sen vuoksi turpeen hiilidioksidikerroin on EU-mallissa kaikkein korkein. Hiilidioksidipäästöjen lisäksi turpeessa on rikkiä, ja turvesoilta tulee fosforin ja humuksen päästöjä vesistöihin. Mikäli turvetta halutaan tukea poliittisella päätöksellä, tuen pitäisi olla silloin suoraa subventiota, ei energiaveroon sisällytettyä piilotukea, koska se vääristää energiaverotusta ja vääristää energialähteiden keskinäistä hinnoittelua ja hintasuhteita ja erityisesti heikentää puun kilpailukykyä.

Ainoa positiivinen seikka tässä esityksessä on se, että palaturve on nyt otettu kohteluun samalla tavalla kuin jyrshinturpe. Tämän vuoden osaltahan palaturve oli kokonaan veron ulkopuolella. Mutta polttoturpeen veromäärittelyssä ei ole otettu sen aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä mukaan, ja näin vero jää aivan liian matalaksi.

Turpeen erityiskohtelu energiaverotuksessa edistää uusien turvetuotantolaitosten perustamista, mitä suinkaan ei pitäisi tukea. Suora tuki sitä vastoin kohdistuisi jo olemassa olevien laitojen turpeen energiakäyttöön, ja jos tuki olisi suora, siis raakaa rahaa, silloin myös nähtäisiin, paljonko tässä bisneksessä palaa, paljonko tämä subventio vie veromarkkoja. Nyt, kun se on piilotettu verotukseen, on hyvin vaikea sanoa, kuinka paljon sitä oikeasti tuetaan.

Veromalli, joka nyt on esillä, parantaa turpeen asemaa suhteessa puuhun ja näin haittaa puun kilpailukykyä. Alkutuotevähennyksen poisto ja polttoaineverotuksen korotus vaikeuttavat biopolttoaineen tulevaisuutta. Puun käyttö energian lähteenä on ekologinen ratkaisu, sillä puubioenergia on saasteetonta ja parantaa metsien tuot-

toa. Lisäksi kotimaisen puun tukeminen parantaa työllisyyttä ja vaikuttaa positiivisesti kauppataaseeseen.

Metlan ja Metsäalan Toimihenkilöliiton laskelemien mukaan pelkästään puun hankinta työllistäisi noin 15—20 000 ihmistä. Lisäksi biovoimalojen ja sahojen rakentaminen ja käyttäminen sekä kerrannaisvaikutukset teollisuudelle ja palveluelinkeinoille työllistäisivät toisen kokonaisuuden. Esimerkiksi Itä-Suomen puuprojektin mukaan puuvoiman lisäkäyttö työllistäisi kaikkiaan 24 000 ihmistä itäisessä Suomessa. Yksistään Itä-Suomessa kivihiilen ja raskaan polttoöljyn tuonnissa voitaisiin siten säästää valuuttaa 500 miljoonaa markkaa vuodessa.

Siksi tulenkin esittämään lausumaa, että lakia nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta muutettaisiin niin, että turpeelle määritellään hiilidioksidivero turpeen hiilidioksidipäästöjen mukaisesti. Näin sitä kohdeltaisiin ympäristösyistä sillä tavalla, minkä se on ansainnut.

Mäntytaloutta tulen tekemään esityksen, että mäntytaloutta poistetaan tästä laista, koska ei todellakaan ole mitään syytä verottaa mäntytaloutta. Tässä se on laitettu verolle vain siksi, että on ikään kuin kapasiteettikatto vastassa, että sitä ei saada tuotettua niin paljon kuin kysyntää olisi. Mutta jos siitä on kyse, silloin se täytyisi säätää jollakin muulla lailla tai jollakin muulla keinolla eikä sokea sitä ympäristöveroon ja näin pilata koko ympäristöveron perusajatusta.

Arvoisa puhemies! Vielä kuudennesta laista, joka käsittelee makeis- ja virvoitusjuomaveroa. Tällä hetkellä virvoitusjuomaveroa ei kanneta mehuista, jotka on valmistettu herukasta, juolukasta, karpalosta, karviaismarjasta, mansikasta, mesimarjasta, mustikasta, muuraimesta, pihlajanmarjasta, puolukasta, ruusunmarjasta, variksenmarjasta, tyrnimarjasta tai vadelmasta. Nyt siis hallitus esittää, että valmistevero laajennetaan niin, että myös kotimaisista marjoista valmistetut mehut tulevat tämän valmisteveron piiriin.

Voimakasarmisista marjoista valmistettuja mehutiivisteitä verotettaisiin niiden laimennussuhteissa, ja näin mehutiivisteiden vero saattaa jopa viisinkertaistua laimentamattomiin juotaviin mehuihin verrattuna, ja tämä on todellinen haitta kotimaisille marjoille. Kotimaisista raaka-aineista valmistettavilla mehuilla saattaa olla merkitystä sekä maatalouselinkeinoon monimuotoistajana että matkailuelinkeinoon piristäjänä. Viittaen nyt vain siihen, että tilaviinien verokohdetta täällä muutettiin.

Kotimaisten marjojen puristaminen mehuksi merkitsee myös marjojen viljelyn jalostustaseen nousua ja lisää sadon hyödynnettävyyttä ja näin myös siis työpaikkoja. Puhtaille, luonnonmukaisesti viljeltyistä marjoista valmistetuille mehuille voi olettaa löytyvän jopa vientimarkkinoita. Suurin osa suomalaisista marjoistahan on eksoottisia, sellaisia, joita ei kasva tai jotka ovat harvinaisia muualla maailmassa. Ei ole mitään järkeä siinä, että ryhdytään verottamaan kotimaisista marjoista tehtyjä mehuja.

Tätä on perusteltu sillä, että jos kyseiset mehut olisivat veron ulkopuolella, se olisi EU-direktiivin vastaista. Mutta meillä on valtiovarainvaliokunnan verojaostossa juuri ollut yhtä aikaa käsitellyssä arvonlisäverolaki, ja siihen tehtiin mitätöityä pykälä, jossa kotimaisten marjojen poiminnasta saadut tulot vapautettiin arvonlisäverosta ja se oli EU-direktiivin vastainen. Minusta analogisesti, jos marjoja kohdeltiin siellä näin direktiivin vastaisesti ja ne vapautettiin verosta, silloin se pitäisi tehdä myös tämän lain puolella.

Arvoisa puhemies! Tulen siis esittämään, että lain 5 §:ään tehdään se muutos, että kotimaisista marjoista tehdyt mehut vapautetaan verosta.

Ed. Markkula merkitään läsnä olevaksi.

Ed. A l a - N i s s i l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Luukkainen viittasi niihin tarkennuksiin, joita valiokunnassa osin tehtiin hallituksen esitykseen. Olisin yleisesti todennut sen, että EU-tilanteessa täytyy huomioida se, että esimerkiksi pienpanimotoinnin osalta, jos me asetamme joitakin rajoja, tai myös marjan käytön osalta, ne koskevat paitsi Suomea myös EU-maita. Näin ollen täytyy olla aika tarkka siinä, minkälaisia säännöksiä laitamme. Voi käydäkin niin, että ne itse asiassa toimivatkin kotimaista tuotantoa haittaavalla tavalla.

Mitä tulee pienpanimotointiin, josta alan kuluttajana olen kiinnostunut, haluan todeta, että valiokunnan mietinnössä on ensinnäkin ponnella edellytetty, että selvitetään, "mitä voidaan pitää pienpanimotoinnin tarkoituksenmukaisena rajana ja veronalennuksen määränä tarkoituksena pienpanimotoinnin edistäminen". EU-maissa direktiivihän sallii olutveron alentamisen aina 20 miljoonan litran tuotantoon saakka. Tämä ei ole sopiva raja suomalaisen pienpanimotointiin. Meillä pienpanimotointi on pienemmässä mitassa, ja sen takia on

varmaan paikallaan, että asia tulee nyt selvitettyväksi ja samassa yhteydessä pyritään nimenomaan kotimaista panimotoimintaa edistämään.

Sisäasiainministeri P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Luukkaisen puheenvuorossa oli mielestäni ihan hyvä perusviritys siinä, että hän kovin puhui kotimaisen puun käytöstä energialähteenä. Hänellä vain ei oikeastaan ollut keinoja parantaa millään tavalla kotimaisen puun käyttöä. Se, että kotimaisen puun kilpailijan veroa, senkin Suomessa tuotetun eli turpeen, pitäisi kiristää, ei mielestäni ole kovin hyvä keino eikä hyvin käyttökelpoinen tapa turvata puun energiakäytön asemaa.

Ed. Luukkainen tarkkaan tietää, mistä johtuu puun kilpailukyvyssä näennäisesti tapahtuva muutos. Se johtuu siitä, että alkutuotevähennys jouduttiin poistamaan EU-sopimuksen vuoksi. Mutta ed. Luukkaiselta jää ehkä huomaamatta, että hallitus on päättänyt omalta osaltaan, että kotimaisen puun käyttöä tuetaan suoralla tuella näiden vuosien ajan, todennäköisesti kahden vuoden ajan, ja sitä kautta varmennetaan ja turvataan puun käytön kilpailukyky suhteessa myös turpeeseen, puhumattakaan kaikista muista energialähteistä. Näihin muihin verrattunahan joka tapauksessa puun käytön kilpailukyky koheenee jo niiden ratkaisujen seurauksena, jotka nyt esityksessä ovat esillä.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tarkoitukseni oli oikeastaan pyytää puheenvuoro ja pyysinkin mutta peruutin ed. Luukkaisen puheenvuoron jälkeen.

Nyt, kun ministeri Pekkarinen puuttui puuasiaan, totean sen, että olen edelleenkin hyvin epäileväinen puun käytön lisääntymistä kohtaan energiatuotannossa siitä syystä, että puulle näytävät nyt ja tulevaisuudessa jälleen kehittyvän markkinat, joiden aikana saattaa olla, että metsien tuotosta käytetään liiankin paljon hyväksi, toisin sanoen metsien tuotos ei enää riitä edes siihen, mitä käytetään teollisuuspuuksi paperin tuotantoon, sahapuuksi ja tällä tavalla. Näin olen myöskään isäntien ja metsänomistajien kiinnostus tuoda tien varteen energiapuuta ei ole kovin kaksinen, jos kerran puu pysyvästi menee kaupaksi sellaisilla hinnoilla, että kiinnostus myydä on olemassa. Minä vain ihmettelen sitä, millä hartioilla puuta tuodaan metsästä pois. Metsänomistajilla ei runsaan puunmenekin ja varsinaisen myyntipuun korkeiden hintojen takia ole kovin suurta kiinnostusta siihen.

Minä en ymmärrä, miten puun energiakäyttö lisääntyisi. Minä toivoisin, että näin olisi, ja tekniikkakin kyllä kehittyy, siinä ei ole ongelmaa. Mutta on joskus sanottu, että kunnes puu oppii kävelemään kotikannolta energialaitoksen pesään, niin kauan tämä ongelma on siinä, vaikka sitä verotuksellisesti kuinka tuettaisiin, valitettavasti. Tämä suuntaus nyt, jolloin puusta maksetaan muutenkin, vaikuttaa niin, että energiapuun tulevaisuus ei ole kovin hyvä paitsi teollisuuden sivutuotteena tietysti.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ensin ed. Ala-Nissilälle, kun hän kantoi huolta siitä, miten pienpanimon verohelpotuksen kanssa kansainvälisessä kilpailutilanteessa tulisi käymään. Niissä maissa, joissa verohelpotus pienpanimoille on käytössä, kyse on aina paikallisista panimoista, eikä se kovinkaan paljon vaikuta ulkomaankauppaan. Tällainen on esimerkiksi voimassa Saksassa. Mutta jos tarkkaan olisi kuunnellut minun mallini, niin yläraja asettuu 7 miljoonaan litraan eikä sinne 20 miljoonaan litraan, mikä on Saksassa käytössä, eli tämän rajan alle mahtuvat kaikki suomalaiset pienpanimot, eikä ole vaaraa siitä, että tässä olisi jotenkin ilmaa järjestetty niille. Kun itse mainostitte, että olette alan kuluttaja, niin täsmennyksenä sanottakoon, että minä en ole tämän alan kuluttaja. Haluan ajaa pienten ja keskisuurten yritysten asioita ja siksi olen ottanut tämän esille, kuin myös sitä, että maaseutu pysyisi elävänä ja maaseudulle löydetäisiin muutakin tekemistä kuin vanhanaikainen ylituotantoviljely.

Ministeri Pekkarinen väitti, että minä en esittänyt mitään keinoja, miten puuta pidetään pinnalla, miten puuta voitaisiin suosia. Vihreä energiaveromalli on juuri sitä, että puu on veroton ja muiden veroja nostetaan eli pelataan nimenomaan suhteellisilla hinnoilla. Suhteelliset hinnathan ratkaisevat kilpailuedun ja kilpailukyvyn, ja näin puu tulee parempaan asemaan, kun muitten hintoja nostetaan.

Ed. Aittoniemi oli sitä mieltä, että puuta ei riittäisi energiakäyttöön. Itse olen puiden ja metsän säästäjä, mutta silti olen sitä mieltä, että puuhakepuusta ei tule olemaan pulaa aikoihin.

Sisäasiainministeri P e k k a r i n e n : Arvoisa puhemies! Ihan vielä lyhyesti. Hallituksen linja näissä esityksissähän on se, että puun käyttö säilyy edelleen täydellisesti verotuksen ulkopuolella. Mutta se ei riitä yksin puun kilpailukyvyn

takaamiseksi energiakäytössä. Juuri tästä syystä hallitus on päättänyt, että puun käyttöä tuetaan suoralla subventiolla, jonka mitta on sen suuruisen, että se takaa ja turvaa puun ja turpeen välisen hintasuhteen säilymisen lain voimaan astumisen jälkeenkin kutakuinkin ennallaan.

Mitä tulee muiden energialähteiden käytön verottamiseen, niin totean ed. Luukkaiselle, että näillä ratkaisilla, mitä eduskunta nyt on tekemässä, kyllä kiristetään muiden energialähteiden verotusta aika lailla. Muun muassa Matti Pekkasen työryhmä aikanaan esitti, että kyllä vain voidaan energiaveroa nostaa, mutta ei kuitenkaan enemmän kuin Euroopan unionin maissa tällä hetkellä tilanne on. Täytyy muistaa, että nyt jo Suomen energiaverot ovat rutkasti korkeammalla tasolla, kireämmällä tasolla, kuin Euroopan unionin jäsenmaissa on asianlaita.

Ed. Luukkainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan siitä, miten puulle tässä energiaveromallissa käy, mitä hallitus esittää, todellakaan en ole ainoa, joka on sitä mieltä, että puun ja maakaasun käyttöä verotetaan tämän jälkeen eniten, nimenomaan niiden hinnat nousevat eniten. Monet energia-alan asiantuntijat ovat olleet samaa mieltä. Tämä käy ilmi myös hallituksen oman esityksen taulukosta sivulta 31: ”sähkön ja kaukolämmön tuotannossa käytettävien polttoaineiden hintoihin ehdotuksen arvioidaan vaikuttavan seuraavasti --.” Puun hinta nousee 9 markkaa tai enemmän megawattitunnilta, kun taas jyrsturpeen ja palaturpeen hinnan nousu jää huomattavasti pienemmäksi, koska ”veroa perittäisiin vain, mikäli vuosikulutus olisi yli 25 000 megawattituntia”. Ras-kas polttoöljy ja hiili ovat huomattavasti pienemmän korotuksen alla kuin puu. Eli hallituksen malli nimenomaan heikentää puun ja maakaasun hintakilpailukykyä.

Sisäasiainministeri Pekkarinen: Arvoisa puhemies! Minulla ei ole hallituksen esitystä tässä käsillä, mutta rohkenen väittää, että hallituksen esitys käytännössä merkitsee sitä, että sekä CO₂-komponentti että energiasisältökomponentti puun osalta on nolla. Näin se on. Se on totta, että alkutuotevähennys poistuu, sille emme mitään voi. Se on sen ilon seurauksena tulevaa, mitä iloa me olemme yhteisesti olleet jakamassa muistini mukaan ed. Luukkaisen kanssa, että Suomi päätti mennä jäseneksi Euroopan unioniin. Me emme voi säilyttää alkutuotevähennystä valitettavasti siinä tilanteessa. Tästä syystä tuo

ylimääräinen vähennys meni pois, mutta veroa puun käyttöön ei liity.

Ed. Sassi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käyty keskustelu antaa kyllä hieman väärän käsityksen siitä, mistä puhuimme. Kun pannaan koko valmisteverotus ja välillinen verotus uusiksi tässä lakiesityksessä, niin täällä puhutaan pienpanimoista ja siitä, kuinka energiaa tuotetaan puulla. Kyllä ongelmat ovat hieman suurempia.

Mitä pienpanimoihin tulee, niin valiokunta ottaa kantaa, jossa hallitus velvoitetaan selvittämään tämä kysymys tavoitteena se, että pyritään edistämään sitä, että pienpanimot voisivat menestyä. Raja, joka nyt on asetettu, merkitsee sitä, että ravintolapanimot saavat vielä tämän verotuuden, mutta suuremmat eivät.

Mitä tulee puun käyttöön, niin kyllä kaikessa energian tuotannossa pitäisi lähteä siitä, että energian tuontia ei pitäisi missään tapauksessa tukea, vaan ongelmat hintasuhteitten kesken pitää ratkaista sillä tavalla, että muuta energiaa verotetaan niin paljon, että verotukselliset erot johtavat siihen, että kotimaista energian valmistusta ja tuotantoa tuettaisiin. Mutta totuus on se, että puulla ei tätä maata eikä meidän paperitehtaitamme tulla kyllä koskaan pyörittämään.

Ed. Lahti-Nuutila: Arvoisa puhemies! Ilahduksella totean, että valmisteverotusta koskeva uusi lainsäädäntö valtiovarainvaliokunnan valmistelemana pitää sisällään pienen, tarkkuudella laaditun, tärkeän lakipykälän. Koko vaalikauden tapahtunut lasten ja varhaisnuorten monipuolinen vaikuttaminen kantaa makoisan hedelmän.

Kun lakialoite n:o 70 laiksi makeisverolain 5 §:n muuttamisesta oli lähetekeskustelussa loka-kuun 18 päivänä 1991, käytin puheenvuoron, jossa mm. sanoin: ”Koulu on osa yhteiskuntaa ja koululaisilta ideansa saanut lakialoite kaikkine jo olleine ja tulevine vaiheineen on hyvä annos yhteiskuntaoppia. Mikä on politiikan uskottavuuden tila? Mikä on kansanedustajien asema kansalaisten vaikutuskanavana? Näihinkin kysymyksiin saamme vastauksia tämän lakialoitteen tulevissa kohtaloissa. Toivon aloitteen ideoijien saavan myönteistä vastakaikua Suomen eduskunnasta.”

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Annamme nyt runsasta vastakaikua, kun hyväksymme mietinnön vähintään tältä osin yksimielisesti. Mietintöön sisältyy tuo lasten ja nuorten vaalima

ja hellimä tavoite lakipykälänä seuraavasti: Verottomia ovat "makeiset, jotka on makeutettu koivusokerilla siten, että sen osuus tuotteen makeuttajista on vähintään 50 prosenttia edellyttäen lisäksi, että tuotteessa ei ole käytetty sakkaroosia, glukoosia, tärkkelyssiirappia, hedelmäsokeria eikä muita helposti käymiskelpoisia bakteeriatuotteita, joiden avulla on soveltuvin makeuttajia eikä sitruunahappoa tai muita hampaiden kemiallista liukenemista aiheuttavia vastaavia happoja".

Ed. S a s i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että toivottavasti eduskunnalla nyt tulee olemaan hyvää tahtoa ja jopa joulumieltä, kun eduskunnalle nyt esitetään sitä, että ksylitolituotteet vapautettaisiin valmiste- ja makeisverosta.

Täytyy sanoa, että tämä on hanke, jota Kangasalan koulun oppilaat ovat hyvin aktiivisesti ajaneet. Se oli esillä myös näyttävästi lasten parlamentissa, jossa tavallaan lapsille todettiin, että tämä asia tässä eduskunnassa tullaan hoitamaan, ja nyt meillä todellakin on siihen sitten mahdollisuus.

Täytyy myös todeta se, että terveystaloudelliset syyt puoltavat hyvin vahvasti sitä, että ksylitolia käytettäisiin makeisissa, koska se on hampaille kiistatta selvästi turvallisempaa ja terveellisempää.

Täytyy myös todeta, että kun lapset olivat kuultavana verojaostossa, niin harvoin kuulee yhtä vilpitöntä, innostunutta ja myös asiantuntevaa esiintymistä kuin lasten esiintyminen oli. Väitän, että myös lasten omalla panoksella ja esiintymisellä oli varsin suuri vaikutus siihen, että verojaosto päätyi esittämään ksylitolin verovapautta ja että eduskunnalla nyt on mahdollisuus asia lopullisesti ratkaista.

Ed. A p u k k a : Rouva puhemies! Vaikka tämä valmisteveropaketti pitää sisällensä monta merkittävää ja tärkeää lakiehdotusta, haluan silti puuttua ainoastaan yhteen lakiin ja siinäkin yhteen ainoaan pykälään. Tarkoitin viidettä lakia eräitten energialähteiden valmisteverosta.

Ehdotus pitää sisällään sähkön veroja siten, että vesivoimalla tuotetusta sähköstä kannetaan 0,4 penniä kilowattitunnilta lisäveroa ja toisaalta maahantuodusta sähköstä kannetaan 0,9 penniä kilowattitunnilta lisäveroa. Tuolla pohjoisessa eli Lapissa on kolme kuntaa, jotka toimivat tuontisähkön varassa ja sellaisen tuontisähkön varassa, joka on pelkästään vesivoimalla tuotettua. Ne siis maksavat 0,9 penniä kilowattitunnilta tätä

lisäveroa, vaikka kotimaassa vesivoimalla tuotetusta sähköstä vero on vain 0,4 penniä kilowattitunnilta.

Erityisesti tämä tuntuu kummalliselta Muonion ja Enontekiön kuntien osalta sen vuoksi, että kumpikaan ei ole yhteydessä Suomen valtakunnanverkkoon ja ne ovat pakotettuja hankkimaan energiansa muualta. Ne tuovat sähkönsä Ruotsista Vattenfallin vesivoimalasta eli käyttävät sataprosenttisesti vesivoimalla tuotettua sähköenergiaa sillä tavalla, että alueella, mistä ne tuovat, on ylituotantoa Ruotsin puolella sähköstä ja on kiistatta pelkästään vesivoimalla tuotetusta energiasta kysymys.

Valtiovarainministeriökin on lausunnossaan näitten kuntien osalta todennut, että "EU-säännösten mukaisesti tuontisähköä tulisi verottaa täällä sen perusteella, millä tuotantotavalla sähkö on tuotettu. Tällöin kullakin energialähteellä tuotetulla sähköllä tulisi olla oma veromääränsä". Valtiovarainministeriö siis myöntää, että tuotaessa sähköä sitä pitäisi verottaa sen perusteella, millä tavalla se on tuotettu. Mutta valtiovarainministeriö kuitenkin lausunnossaan vähän myöhemmin jatkaa, että "useimmiten tänne ostetaan sähkö toisen valtakunnan verkosta, johon eri tavalla tuotetut sähköt ovat sekoittuneet". Siis valtiovarainministeriö sanoo, että eri lähteillä tuotettuja sähköjä ei voi perata erilleen. Siellä ovat sekaisin ydin-, hiili- ja vesivoimalla tuotetut sähköt.

Muonion ja Enontekiön kuntiin tulee linja Vattenfallin voimalasta — sillä alueella on ylituotantoa — ja kyllä se minun käsittääkseni on aika selvästi vesivoimalla tuotettua sähköä. Varsinkin näin on, kun luen seuraavan pykälän samaisesta laista; 16 § kuuluu näin: "Verotonta on Suomessa ydin- tai vesivoimalla tuotettu sähkö, jonka sähkön tuottaja itse vie yhteisön ulkopuolelle tai toimittaa muualle yhteisön alueelle kuin Suomessa kulutettavaksi."

Eikö tämä tunnu vähän kummalliselta? Millä ihmeen konstilla vesi- ja ydinvoimalla tuotettu sähkö Suomessa pystytään siivilöimään valtakunnan verkosta erilleen, mutta kun on Muonion ja Enontekiön kuntiin tuotavasta sähköstä kysymys, sanotaan, että ei sitä pysty erottelamaan, se sekoittuu valtakunnan verkossa muihin sähkömutoihin. Minä en ymmärrä tällaista epä johdonmukaisuutta, mitä voidaan esittää. Pohjoisessa sitä ei pystytä erottamaan, vaikka tulee suora linja Vattenfallin vesivoimalasta, mutta täällä Etelä-Suomessa tai mistä Suomesta nyt viedäänkin muualle sähköä, pystytään hyvin

erottamaan vesivoimalla ja ydinvoimalla tuotettu sähkö. Tämä on minusta käsittämätöntä.

Rouva puhemies! Sen vuoksi tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään, että lain 14 §:ään lisättäisiin asianomainen kohta, joka tarkoittaisi sitä, että maahan tuodusta sähköstä ei kuitenkaan peritä lisäveroa, mikäli se on yksinomaan vesivoimalla tuotettu.

Minusta tämä, jos mikä, olisi kohtuullista ja oikeudenmukaista erityisesti Muonion ja Enontekiön kunnille, kun ne eivät ole Suomen valtakunnan verkossa. Sinne rakennetaan kyllä yhteyttä, mutta se toteutuu vasta marraskuussa. Toisaalta tämä on tarpeen senkin vuoksi, että ne kunnat ovat alueella, missä ominaiskulutukset ovat noin 25 prosenttia suuremmat kuin muualla maassa. Minusta on kohtuutonta, että siellä korotetaan tällä tavalla epäoikeudenmukaisesti tuontisähkön lisäverolla esimerkiksi sähkölämmittäjien lämmityskustannuksia, kun kustannukset jo tällä hetkellä ovat neljänneistä suuremmat kuin etelässä.

Rouva puhemies! Sen vuoksi tulen tämän aiolan pykäläesityksen tekemään yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Ed. Kasurinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. S a s i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielellään suhtautuisi sympatialla ed. Apukan esitykseen koskien näiden kolmen pohjoisen kunnan sähköntuontia, jotka eivät vielä ole valtakunnan verkossa. Täytyy kuitenkin todeta, että on täysin selvää, että on mahdotonta erotella valtakunnan verkosta sitä, millä tavalla sähkö on tuotettu. Se täytyy kyllä sanoa, mitä tulee vientiin, että vaikka Suomen viranomaiset voivat kontrolloida vientiä, niin kyllä erottaminen Suomenkin verkossa on äärimmäisen vaikeata.

Mitä tulee tuontiin, sen osalta se on taatusti mahdotonta, koska Suomen viranomaisilla ei ole muun maan valtakunnan verkossa olevan sähkön osalta minkäänlaista kontrolli- ja selvittämismahdollisuutta, millä tavalla tuotanto on tehty.

Täytyy myös todeta, mitä tulee näiden kolmen kunnan ongelmaan, että saamani käsityksen mukaan ne tulevat varsin pian liittymään, vielä ensi vuoden puolella, valtakunnan verkkoon, ja siitä syystä ongelma ei ole millään tavalla pitkäaikainen.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen täysin eri mieltä ed. Sasin kanssa ja hyvin samaa mieltä ed. Apukan kanssa. Minä tulkitSEN uuden verkkokäytännön sillä tavalla, että jos esimerkiksi Varkauden voimalayksikkö myy sähköä tietyn määrän ja jobbaa sen toiselle, niin se erä on harvinaisen selvästi siirtoverkon avulla siirretty pisteestä a pisteeseen b, mistä myös kauppa tehdään. Sehän on hetkellistä kauppaa vielä kaiken lisäksi, ja siitä maksetaan siirtokustannukset. Minusta tämä on täysin eriteltävissä olevaa. Muutenhan ei ole mitään järkeä koko hommassa. Minusta tuntuu, että ed. Sasi ei elä ajassa ollenkaan. Hän elää muinaisuudessa, mutta se ei ole uutta.

Ed. R ö n n h o l m : Rouva puhemies! Sähkömiehet elävät todella ajassa, koska sähkö on ainut tuote, joka tuotetaan ja kulutetaan samanaikaisesti, täsmälleen ja tarkkaan.

Mutta minua huolestuttaa asiassa se, että nyt valtiovallan fiskaaliset tarpeet, ympäristöverot, suomalaisen tuotannon tukeminen tai sanotaan tasapuolinen kohtelu tulevat tämän lainsäädännön myötä huonolla tavalla kohdelluksi. On onnetonta, että meillä on valtiovarainministerinä insinööri, joka ei ymmärrä tätä asiaa. On onnetonta, että myöskään valiokunta ei ole riittävällä vakavuudella suhtautunut ongelmaan, joka tästä lainsäädännöstä on syntymässä. Nyt nimittäin tilanne on sellainen ... (Välihuutoja) — Täällä toivottiin kerrottavan, mitä Brysselissä tai Essensissä paremminkin sanotaan. Siellä oli sellainen henki, että verojen perusteet pyritään saamaan saman sisältöisiksi, mutta verojen määrästä ei lausuta mitään. (Ed. Stenius-Kaukonen: Kertokaa insinööriryhmästä, joka perustetaan!) — Kyllä, se insinööriryhmä ryhtyy tätäkin asiaa hoitamaan. Sosialistinen siltainsinööriryhmä, jossa on edustettuna sekä täällä oleva ed. Marjatta Stenius-Kaukonen että minä. Me nyt ryhdymme miettimään näitä kysymyksiä siellä.

Joka tapauksessa siellä on toimittu sillä tavalla, että meidän nykyinen lainsäädäntömme on omalta osaltaan kyllä sen harmonisoinnin mukainen, mutta se ylittää kyllä kaikkien maiden tason määrässä. Kun Suomen ja Ruotsin energiaverkot ovat toisissaan kiinni sillä tavalla, kuin ed. Apukka kertoi, myös muilta osilta maata, siitä seuraa, että ruotsalainen energian tuottaja, joka esimerkiksi tuottaa vain vesivoimaa, sikkäläisen verotuksen muodossa tulee Suomeen tuodessaan saamaan yli 2 pennin edun kilowattitunnilta suomalaisen tuottajaan verrattuna. Tämä

käytännössä, kun rajan yli kulkeminen tulee mahdolliseksi ja meillä ei ole keinoja sen rajoittamiseen, jatkossa mahdollisesti voi merkitä sitä, että nopeassa tahdissa omaa tuotantoamme joudutaan sulkemaan useiden satojen megawattien verran, mikä esimerkiksi Imatran Voiman tapauksessa tarkoittaisi sitä, että Haapaveden turvevoimalaitos pitäisi ensimmäisenä sulkea.

Me voisimme joutua myös siihen johtopäätökseen ja lopputulemaan, että näitä sulkemisia täytyy suorittaa maassa muuallakin. Sen vuoksi valiokunnan mietinnön kohdassa 7.8., joka käsittelee sähköä, on näihin ongelmiin ikään kuin viitattu. Mutta näihin ongelmiin viittauksen jälkeen ei ole millään tavalla ryhdytty paneutumaan eikä missään muodossa valiokunta ole ottanut huomioon sitä haittaa, joka suomalaiselle tuotannolle ollaan tekemässä. Suomessa on harvoin tehty oman tuotantomme ja oman työllisyytemme kannalta näin epätarkoituksenmukaista lainsäädäntöä, johon ei ole minkäänlaista kansainvälistä painetta. Päinvastoin meillä olisi täysi oikeus, niin kuin puheissa sanotaan, ottaa huomioon se yleinen taso, joka Euroopassa vallitsee ja tulee vallitsemaan, ja meidän tulisi mitoittaa oma verotuksemme sen mukaiseksi.

Nyt sen sijaan olemme valtiovarainministeriön ahneuden takia säättämässä sellaista lakia, jolla erityisesti suomalaisten tuotteiden tärkeätä tuotantopanosta verotetaan ja vielä kaiken lisäksi, mikä pahinta, myös aiheutetaan mitä todennäköisimmin sellainen tilanne, että suomalaista energiatuotantoa joudutaan vähentämään ja myös sieltä aiheutuu meille sekä työllisyyseurauksia että myös tietenkin ulkomaankauppallisia menetyksiä, koska sama sähkö ostetaan ulkomailta vieraalla valuutalla.

Minusta on suorastaan tragikoomista, että oppositio on varmaankin hyvää tarkoittaen mennyt esittämään vielä tähän hallituksen esitykseen nähden selvän huononnuksen. Jalona ja ehkä hyvänä ajatuksena ovat olleet nämä pohjoisen kunnat, mutta kun momenttikohtaisessa erittelyssä ei ole millään tavalla mainittu näitä pohjoisten kuntia, se tulee merkitsemään sitä, että se veroetu, joka nyt jo ruotsalaisella, esimerkiksi Vattenfallin, tuotannolla suomalaiseen IVOon nähden on, tulee nousemaan, jos tämä vero poistettaisiin, 1,3 pennillä, jolloin entisestään kasvaisi ero suomalaisen ja ruotsalaisen tuotannon välillä. En voi käsittää, että kukaan järkevä ihminen olisi tällaista tekemässä.

Meitähan on moitittu siitä, että me olemme orjallisesti noudattamassa kaikkia mahdollisia

ulkomaisia säädöksiä, mutta tietty typeryyden huippu on se, että me vielä ylitämme nämä ulkomaiset säädökset ja rankaisemme omaa tuotantoamme ja työllisyyttämme. Toivonkin, että tästä eduskunnasta nyt löytyisi sen verran järkeä, jos sitä näinä aikoina ja tällaisten käsittelyjen jälkeen voi olla, että vielä mietittäisiin, mitä tässä asiassa todella pitää tehdä. Ainakin nyt sitten, kun insinööri on painanut näiden naisten kanssa niin paljon, tämä valtiovarainministeri-insinööri, toivon, että hän tulisi myös kuulemaan tällaisia asioita, joissa hän on nyt todella tekemässä suomalaiselle tuotannolle suuren karhunpalveluksen ja aiheuttamassa meille lisää työllisyysongelmia, lisää valuuttamenetyksiä, lisää ulkomaankaupan epätasapainoa ja ylipäänsä kaikkea mahdollista haittaa, mitä suomalainen erityisen tärkeä vientiteollisuus nyt tukena meiltä tarvitsisi. En voi todellakaan ymmärtää, jos hän insinöörinä on nämä paperit lkenut, että sen jälkeen on tullut tällaiseen lopputulokseen. Sitte ei voi valittaa muuta kuin päässä olevaa viikaa.

Ed. S a s i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että meillä sähkön tuotanto joutuu varsin suurten mullistusten eteen siinä tilanteessa, kun meillä kansainvälistä kauppaa sähkön osalta vapautetaan, mutta tämä on ongelma, joka liittyy ensi sijassa sähkömarkkinalakiehdotukseen, koska se on se laki, joka tulisi sallimaan sähkön tuonnin ja viennin ilman lupaa.

Mitä tulee suomalaisen energiatuotannon viennin suosimiseen, toki täytyy todeta, että ydinvoimalla ja myös vesivoimalla tuotettua sähköä voidaan viedä ilman veroa Suomesta ulkomaille. Tällä pyritään turvaamaan suomalaisen sähkön viennin asemaa tässä yhteydessä. Valiokunta ja verojaosto pyrkivät selvittämään näitä ongelmia, joita liittyy kansainväliseen kauppaan uudessa tilanteessa, ja myös nimenomaan Pohjoismaiden välisiä suhteita.

Totuus on se, että valtiovarainministeriössä ei kyetty lyhyellä aikataululla oikeastaan minkäänlaisia ehdotuksia löytämään näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Kun sähkömarkkinalaki on kuitenkin vielä käsitellyssä, tältä osin on varmasti tarkoituksenmukaisempaa, että asiaan palataan melko pian. Siitä syystä onkin valiokunta laittanut ponnien, että nämä ongelmat tulee selvittää.

Mikä on tärkeää, on myös se, että kun Suomen ja esimerkiksi Ruotsin välillä liikkuu hyvin paljon sähköä ja verokohtelu on erilainen, tulisi päästä nettosähköperiaatteeseen, jolloin vero-

rasitus tulisi oikeudenmukaiseksi, mutta tällais-takin koskevien säännösten tekeminen suhteelli-sen lyhyen ajan puitteissa ei ollut valitettavasti mahdollista. Mutta uskon, että automaattisesti jo siitä seuraa, kun tämä valiokunnan ponsi on olemassa, että kun sähkömarkkinalaki on hy-väksytty, nämä verosäännökset joudutaan tältä osin katsomaan varmasti uudestaan.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on oltu eilen ja tänään huolestuneita valtion tuloista. Minusta tässä on nyt se lohko, missä siinä katsannossa kuin ed. Rönholm äsken esitti, että pohjoismaisittain ja eurooppalaisittain oltaisiin samanlaisen energia- ja haittaverotuksen kanssa tekemisissä, olisi suu-ri mahdollisuus Suomen puolelta hankkia lisää tuloja. Tuoreimman käytettävissä olevan ruotsa-laisen tilinpäätöstilaston mukaan Ruotsin ener-gia- ja haittaverojen kokonaistuotto oli 52 mil-jardia kruunua, mikä tarkoittaa sitä, että kun otetaan kansantalouksien volyymi huomioon, se on kai meille sitten noin 35 miljardia kruunua. Muutettuna Suomen markoiksi siitä saa vertailu-kohdan, millä pitäisi tämä samankaltaistaminen tehdä. Se voinee merkitä vain, ed. Rönholm, sitä että vähän lisätään sitä räsistusta eikä suin-kaan pienennetä.

Ed. Saari (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rönholm puheessa oli kieltä-mättä oma logiikkansa, mutta pyysin tämän vas-tauspuheenvuoron oikeastaan sen vuoksi, että ed. Rönholm syytti puheenvuorossaan valtio-varainministeriötä ja ilmeisesti myös insinööri-ministeriä ahneudesta.

Puutun tähän sen vuoksi, että viime yönä tässä salissa ed. Rönholm ryhmitoverit mm. hyvin voimakassanaisesti syyttivät samaa ministeriötä ja samaa ministeriä epäinhimillisestä säästämi-sestä, saituudesta ja sillä tavalla kansan kiusaa-misesta.

Politiikka on sellaista, että tässä täytyy koko-naisuuksia nähdä. Silloin jos vaaditaan lisäyksiä, ei saa puhua säästämisestä. Jos säästämisen kan-nalla ollaan, niin ei ole syytä vaatia menojen lisäyksiä.

Ed. Linnainmaa (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys energian osalta on mielestäni yksi osoitus siitä tosiseikas-ta, että energiapolitiikka on Suomessa pielessä tällä hetkellä. Se on väärin hoidettu ja suosii tukijalkojen varassa olevaa energiatuotantoa.

Pidän erittäin haitallisena maan taloudelle ja elinkeinoelämälle tätä jyrkkää energiaverojen nousua, joka tässä toteutetaan.

Olen monelta osin valmis yhtymään ed. Rön-holmin näkemyksiin, mutta haukkuessaan taik-ka piikitellessään valtiovarainministeriä hän si-käli oli väärässä, että budjettia esitellessään val-tiovarainministeri kosketteli myös tätä verotusta ja totesi, että tämä on ensinnäkin fiskaalinen vero, johon on jouduttu menemään laajojen kan-salaispiirien toiveiden mukaisesti. Puheessaan hän erityisesti varoitteli, että tällä tiellä ei voida jatkaa. Tästä olen aivan samaa mieltä. Meillä on jo nyt moninkertainen energiaverotus esimerkik-si kilpailijamaahamme Ruotsiin nähden. Tämä sama henki, jonka myös valtiovarainministeri oli kohdannut, tulee tässäkin salissa ja myös vero-jaostossa täysin selkeästi esiin. Kyllä siellä on oppositiotakin, ed. Rönholminkin puoluetove-reita, jotka ovat todella innoissaan siitä, että ve-rotus on näin kovaa.

Ed. Renko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rönholm syytteli valtiovarain-ministeriötä. Toisaalta sopisi kyllä esittää kritiik-kiä tähän saliin ja omaan ryhmäänkin päin sikäli, niin kuin ed. Linnainmaa totesi, että energiapoli-tiikka ei ole selkeää tässä maassa. Syy on meidän aikaisemmissa päätöksissämme. Energiapuolta tehdään räpeltäen eri laeissa. Ensinnäkin on val-mistevero, kohta tulee arvonlisävero, sen lisäksi koko ympäristöveroviidakko ja taustalla EU:n veroharmonisointi ja sähkömarkkinalaki. On ai-van selvää, että jatkossa on pakko tehdä jotakin selkiyttämistä, sillä muuten tämän ymmärtämi-nen lainsäädäntötasolla täällä eduskunnassa jää vain harvojen specialistien käsiin, että kykenee 5—6 lakia yhteensovittamaan, mikä niiden ku-mulatiivinen vaikutus on ja mikä on se kokonais-linja, johon ajaututaan tai jota toteutetaan. (Ed. Louekoski: Kyllä sen pystyy!) — Sen pystyy nä-kemään se, joka osaa lukea nämä ja ymmärtää käytännössä, mitä se merkitsee. Mutta kyllähän täällä täytyy muidenkin kuin insinöörien ym-märtää, millä maa pärjää.

Ed. Halonen (vastauspuheenvuoro): Ar-voisa puhemies! Kuunnellessa ed. Saaren kom-menttia viime yöstä ja tämänpäiväisestä käsitel-tävänä olevasta asiasta kyllä nyt alkaa vähitellen minullakin yhdistyä se, minkä takia ei sen parem-min valtiovarainministeri kuin valtiovarainva-liokuntakaan pysty käsittämään, mitkä ovat tu-loja ja mitkä ovat menoja ja miten pitäisi säästää,

sen takia että tämä koko homman oli palasina. Jos mennään kuitenkin viimeiseen säästämiseen, niin kyllähän täällä oppositio koetti kynsin hampain tehdä sellaista esitystä, joka ei olisi budjettia romuttanut. Mutta nimenomaan ed. Saaren ryhmä veti täällä kynsin hampain sellaista esitystä, joka on vielä edessämme, joka kyllä sen romuttaa.

Mitä energiaan tulee, niin vaikka voimme olla monesta asiasta energiapolitiikassa ydinvoiman kannattajien, edustajien Rönholmin ja Loueskoski kanssa eri mieltä, niin siitä me olemme kyllä liikuttuvan yhtä mieltä, että olemme odottaneet kyllästymiseen asti, että tämä hallitus olisi tehnyt sellaisen energiapolitiittisen ohjelman, jolla päästäisiin eteenpäin. Sen jälkeen, kun on äänestetty, ei ole tapahtunut mitään muuta kuin entistä suurempaa sekoilua. Eli minä alan epäillä juristina, mitä käyttöä meillä on insinööreillä, kun ei niillä ole käyttöä valtiovarainministeriössä, ei niillä ole käyttöä tässä salissa. Onneksi valtiovarainministeri Viinanen tuli paikalle. Hän voisi katsoa, mitä hyötyä tämän tyypisestä esityksestä on, joka nyt on pöydällä.

Ed. Tiuri (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Halonen syyttää hallitusta väärästä asiasta. Energiapolitiikka ei oikeastaan ole kovin paljon hallituksen käsissä, kun eduskunta on kieltänyt ydinvoiman. Hiilivoimaloita ja muita saa rakentaa suhteellisen vapaasti; täytyy vain maksaa niitä haittaveroja. Käytännössähän tilanne on tietenkin toivoton, jos ajatellaan, että Suomen pitäisi myös noudattaa Rion ympäristösopimusta. Me emme kerta kaikkiaan pysty tekemään sähköä, jos sopimuksen pitää olla voimassa ja ydinvoimaa ei saa rakentaa. Olisi kyllä korkea aika eduskunnan ruveta itse miettimään, mitkä ovat nämä reunaehdot. Ei voi yhtä aikaa tehdä vastakkaisia päätöksiä ja kuvitella, että molemmat voidaan hyväksyä.

Ed. Rönholm (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun äsken puheenvuoron käytiin ja siihen monisanaisesti vastattiin, niin siihen liittyen haluan todeta, että mielestäni on ihan hyvä idea se, että valtio kerää varoja erilaisilla keinoilla eri tarkoituksiin. Mielestäni on typerää sekä valtion, työllisyyden että suomalaisen tuotannon kannalta, että verot kerätään niin epätarkoituksenmukaisesti, että se rankaisee suomalaista vientiteollisuutta tuotantopanosten muodossa ja suomalaista energian tuotantoa niin, että energian tuotanto on myös menettämässä

omaa osuuttaan ja työpaikkoja. Tässä ei ole mitään järkeä. Viitaten vielä Ruotsiin siellä on kyllä olevinaan hirveän paljon veroja, mutta siellä on järjestelmä, jossa nimenomaan tuonti saa takaisin haittaveroina maksamansa verot, jolloin tuontia ei rasiteta. Eli ruotsalaiset ovat ymmärtäneet tukea omaa tuotantoaan ja työllisyyttään, mutta me emme sitä ymmärrä tehdä.

Sen vuoksi meidän on näissä asioissa oltava vähintäänkin itsekkäitä ja hoidettava asiat sillä tavalla, että huolehditaan oikean tyypillisellä tavalla näistä verotuksen käytännön järjestelyistä niin, ettemme rasita omaa tuotantoamme enempää kuin kilpailijamaamme. Tämähän oli se Pekkasenkin sanoma työllisyysraporttinsa yhteydessä. Kun emme ole voineet käyttää ydinvoimaa valitettavasti, niin nyt meidän on käytettävä mahdollisimman tehokkaita seuraavia tuotantomuotoja eikä enää tässä asiassa mennä ojasta allikkoon. Sehän on siis kaikkein järjettömin vaihtoehto. Niiden, jotka eivät ydinvoimaa kannattaneet, täytyy nyt ymmärtää tehdä oikeat johdopäätökset.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. Stenius - Kaakonien: Arvoisa puhemies! Ennen kuin siirryn sähköstä koivusokeriin, joka on tavallista sokeria parempaa polttoainetta ihmiskeholle, haluan muutaman sanan vielä todeta tästä ed. Rönholmin jo esille tuomasta europarlamentin suomalaisinsinöörien yhteistyöryhmästä, jonka olemme ed. Rönholmin kanssa päättäneet perustaa. Tuntuu siltä, että täällä asioita ei aina parhaalla mahdollisella tavalla tahdota nähdä. Vaikka vastustin alun perin EU:hun liittymistä, niin kun sinne nyt on erityisesti kokoomuksen tahdon mukaisesti liitetty, pyrin olemaan mukana siinä, että Euroopan parlamenttia käytetään niin, että se voi tehdä järkeviä ratkaisuja, jotka vaikuttavat myös siihen, että Suomessa tehtäisiin järkeviä ratkaisuja. Insinöörijärki ei ole este ymmärtää sen enempää energiapolitiikkaa kuin sosiaalipolitiikkaakaan. Kysymys on vain siitä, miten sitä insinöörijärkeä käytetään.

Kangasalan Vatialan koulun oppilaat ovat tehneet esimerkillistä työtä makeisveron poistamiseksi koivusokerilta eli ksylitolilta. He ovat nyt saavuttaneet monen vuoden työn jälkeen tuloksen, jota he ovat tavoitelleet. Haluan erityisesti osoittaa kiitoksen ed. Lahti-Nuutilalle, joka valtiovarainvaliokunnassa on ollut näiden lasten

asiaa viemässä eteenpäin. On todella hyvä, että ed. Sasi kuultuaan lapsia asiantuntijoina on myös ymmärtänyt, mistä tässä oli ja on kysymys.

Vatialan koulun oppilaat ovat perustelleet makeisveron poistamista ksylitolilta kolmella seikalla.

Ensinnäkin ksylitoli on terveellisempää hampaille kuin normaalilla sokerilla makeutetut tuotteet. Tämä tuo säästöä, jota ministeri Viinanen täällä aina kaipaa. Tässä on yksi järkevä tapa säästää niin. Ksylitolituotteet tulevat kilpailukykyisiksi, saavutetaan lisäsäästöjä sillä, että hammaslääkärikuluja pystytään pienentämään.

Toinen erittäin tärkeä perustelu, jota käytettiin äskeisessäkin sähkökeskustelussa, on se, että koivusokeri on lähes kokonaan Suomessa kehitetty ja valmistettu. Silloin eduskunnan ja hallituksen pitäisi tukea nimenomaan suomalaista tuotantoa, koska sillä on vaikutusta työllisyyteen. Kun me saamme työllisyyttä parannetuksi, me jälleen saamme säästöjä aikaiseksi.

Kolmannen Vatialan koulun oppilaiden perustelun lainaan heidän kirjeistään valtiovarainvaliokunnan verojaostolle: "Mielestämme olemme pystyneet aloitteen kautta vaikuttamaan maan asioihin tavallisina koululaisina. Jos laki-aloitteemme pääsis läpi, muutkin ihmiset huomaisivat, että hekin voivat vaikuttaa maan asioihin." Tämä on erittäin tärkeä perustelu Vatialan koululaisten aloitteen hyväksymiselle. Tämä antaa kansalaisille ja erityisesti nuorille luottamusta siihen, että kannattaa yrittää vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin. Tässä he ovat tehneet, todella voi sanoa, pioneerityötä, ja toivon, että he saavat tällä aloitteensa läpimenolla monia innostuneita seuraajia, jotka pyrkivät vaikuttamaan siihen, että eduskunta tekisi järkeviä päätöksiä lastenkin kannalta. Valitettavasti päivähoito- ja kotihoitoasiassa, jota viime yönä käsitelimme, ei vielä lasten ääni kuulunut.

Haluaisin tuoda vielä yhden lisäperustelun, jonka olen tämän asian yhteydessä aikaisemminkin tuonut esille. Se on tietysti diabeetikkojen näkökulma. Suomessa on noin 150 000 diabeetikkoa. Se on yleisimpiä kansansairauksiamme. Diabetestä on kahta tyyppiä: ykköstyyppiä eli nuoruusiän diabetestä ja kakkostyyppiä eli vanhuusiän — tai ehkä on kohteliaampaa sanoa: aikuisiän — diabetestä. Nämä ovat itse asiassa kaksi eri sairautta. Mutta niiden hoito on kuitenkin oleellisilta osiltaan nimenomaan, mitä tulee ruokavalioon, samanlaista.

Suomessa on enemmän kuin missään muualla maailmassa alle 16-vuotiaita diabeetikkoja. On

pyritty selvittämään, mistä se johtuu, mutta syyt eivät ole vielä selvinneet. Mutta jos ajattelemme niitä pariatuhatta alle 16-vuotiaasta lasta ja nuorta, jotka sairastavat diabetestä, niin tämän laki-aloitteen läpimeno on heidän tasa-arvonsa kannalta erittäin tärkeää. Varsinkin lapsien ja aivan erityisesti murrosiässä olevien nuorien on vaikea olla poikkeavia. On ikävää, että joudut erottautumaan joukosta. Juuri ruokansa valinnassa diabeetikot joutuvat erottautumaan joukosta, kun eivät voi käyttää kuin aivan vähäisessä määrin normaalilla sokerilla makeutettuja tuotteita. Ksylitoli on yksi niistä makeutusaineista, joita diabeetikot voivat käyttää, eivät rajattomasti, mutta yhtenä nopeasti imeytyvän hiilihydraatin muotona. Kun diabeetikko menee kauppaan, niin ei koskaan ole tarjoustuotteita, en itse muista 16 vuoden aikana nähneeni yhtään kertaa, jolloin muilla makeutusaineilla kuin sokerilla makeutettuja tuotteita olisi myyty tarjouksessa. Jos niitä on, niin on erittäin harvoin.

Nykyään väitetään, että diabeetikon ruokavalio ei ole kalliimpi kuin normaalin ihmisen. Se on totta siltä osin, että me voimme syödä leipää ja perunaa ja riisiä ja juoda tuoremehua ja syödä hedelmiä, mutta jos me haluamme joskus jonkin herkkuketken, siitä me joudumme maksamaan enemmän kuin muut. Tämä poistaa nyt yhden tuotteen osalta tämän ongelman ja näin lisää tasa-arvoa. Kun koivusokeri on vielä kaikkien muidenkin hampaille terveellisempää kuin normaali sokeri, tämä tuottaa säästöä.

Diabeteksen hoitokustannusten arvioidaan vuositasona olevan noin 2 miljardia markkaa. Siitä 80 prosenttia muodostuu sairaanhoitokustannuksista, nimenomaan sairaalakustannuksista. Yksi tapa pienentää näitä menoja on juuri se, että diabeetikot oppivat ja pystyvät itse pitämään paremmin huolta aineenvaihduntatasapainostaan, sokeritasapainostaan, ja se tapahtuu juuri ruokavalion avulla. Silloin pitää kaikin keinoin edistää sitä, että diabeetikot osaisivat hoitaa itseään niin, että välttyisivät kaikilta niiltä lisäsairauksilta, joita diabetes aiheuttaa, mitä pidempään se on kestänyt, sitä todennäköisemmin: sokeudelta, jalkojen amputoinnilta, joutumiselta keinomunuaishoitoon. Nämä ovat erittäin kallista hoitoja, ja esimerkiksi keinomunuaishoitoa, joiden vuosikustannukset ovat useita satojatuhansia markkoja, suurin osa on diabeetikkoja.

Nämä yhteydet pitää nähdä näin pitkällä tähtäimellä. Jos me pääsemme tällaisilla pienillä asioilla siihen, että me pystymme hoitokustannuksia säästämään, juuri tällaisia kustannusten

säästöjä terveydenhuollossa olemme valmiit tukemaan. Mutta valitettavasti valtiovarainministeriössä ei ymmärretä sitä, kun ei siellä tunneta asioiden sisältöä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Siellä tehdään aina esityksiä, että tuosta 100 miljoonaa, tuosta 300, tuosta 500 miljoonaa, ja usein ne johtavat vain entistä suurempiin menoihin. Mutta en jatka tässä yhteydessä siitä enempää.

Haluan vielä kerran todeta, että tämä on erittäin merkittävä asia hyvin monelta kannalta, jotka olen tässä luetellut, kaikkien niiden asioiden kannalta, joita lapset ja nuoret ovat itse esittäneet, ja sitten aivan erityisesti myöskin diabeetikojen kannalta. Pykälän hyväksyminen merkitsee sitä, että me tulemme saavuttamaan niitä säästöjä, joita hallitus aina oppositiolta on vaatinut. Oppositio on ollut merkittävällä tavalla mukana tekemässä tätä, ja totta kai, kun tämä on yksimielisesti hyväksytty, tämä on yhteistyössä hallituspuolueiden kanssa toteutettu uudistus.

Ed. L o u e k o s k i : Rouva puhemies! Kuuntelin ministeri Pekkarisen puheenvuoroa työhuoneessani ja sitten täällä kahta hallitusryhmien edustajien puheenvuoroa, edustajia Sasi ja Saari. Niitten puheenvuorojen kuulemisen jälkeen ei sovi enää ihmetellä, minkälainen sekasotku energiaverotuksessa meillä on. Näyttää siltä, että yleinen perustelu muun muassa ed. Sasin puheenvuorossa tälle hämmingille on, että "eihän tässä kiireessä ole ehditty selvittää". Samaa perustetta hän käyttää monissa muissakin verolakien säätämiskysymyksissä, viimeksi eilen ja toissapäivänä autoverolain kohdalla. Sitäkään ei ehditty selvittää, ei tiedetä, mitä säädetään. Kuitenkin asia on sillä tavalla, että puolessa tunnissa esimerkiksi kotimaisten polttoaineitten verokohtelu selviää kysymällä suoraan vaikkapa energiayhtiöistä, joitten tilinpidosta se näkyy aivan selvänä lukemina, prosentteina ja markkamäärinä — aivan se, mitä haluaa selvittää. Ei siinä ole mitään ongelmia.

Poliittisesta tahdosta on sitten kysymys, mihin suuntaan verotusta halutaan kehittää. Aivan yleisesti ottaen nykyinen hallitus on kenties kaikkein pahiten epäonnistunut eri toimintasektoreita katseltaessa energiapolitiikassa. Se on aivan sekaisin. Valitettavasti siellä on avustusta saatu meidänkin ryhmästäme, mutta hallitushan näistä asioista vastaa. Pahiten meillä on todella sekaisin energiapolitiikka.

Jos katselee, missä olemme energiaverotuksen kannalta, niin energiaverotus tai haittaverotus, millä nimellä sitä kutsutaan, on aivan luonnolli-

nen ja selvä asia lähtökohtaisesti kahdesta syystä. Ilman piiskaa taikka keppiä tuskin säästettäisiin niin tehokkaasti energiaa kuin pitäisi. On aivan oikein, että energiasisältöä eri energiatuotantomuodoissa verotetaan tehokkaan säästön aikaansaamiseksi. Toinen seikka, joka energiaverotuksessa on vähintäänkin yhtä painava, on saasteiden vähentämispyrkimys. Energiatuotantomuotoja ja raaka-aineiden käyttöä tulee verottaa sillä tavalla, että hiilisisältö on verotuksen kohteena.

Nyt meille vain on käynyt sillä tavalla, että hiilisisällöstä ei rangaista kenties pahiten saastuttavan energiaraaka-aineen, turpeen, kohdalla niin kuin pitäisi. Hallitus on päättänyt, että turve on uusiutuva luonnonvara. Tämä on hyvin mielenkiintoinen asetelma. Mitenkähän se päätös on syntynyt? Äänestämällä kai!

Tulee mieleen vanha juttu entisen itäsuomalaisen työväenyhdistyksen kokouksesta, jossa äänestämällä päätettiin, että Pariisi on Saksan pääkaupunki ja sillä hyvä. Asiaa epäillelle maisterille pantiin niin sanotusti jauhot suuhun. Turpeen verotuksessa ilmeisesti on käynyt sillä tavalla, että siinä on asiantuntijoille, niin insinööreille kuin biologeillekin, pantu jauhot suuhun päättämällä vain yksinkertaisesti, että turve on uusiutuva energiaraaka-aine ja sillä hyvä. Ei kai millään muulla voi selittää sitä, että turpeen hiilisisällöstä ei verotuksella rangaista.

Ministeri Pekkarinen kertoi, että hallitus aikoo ilmeisestikin lähiaikoina aikaisemmin tekemänsä periaatepäätöksen mukaisesti käyttää runsaanpuoleisesti tukirahoja erikseen kotimaisten polttoaineiden, puun ja turpeen, tuotannon ja energiakäytön tukemiseen. Hallitushan päätti taannoin, että vuositasolla tähän tarkoitukseen käytetään puoli miljardia markkaa, samaan aikaan kun meillä energiapolitiikassa pitäisi huolehtia siitä, että lisääntyvään sähkön kysyntään vastataan tarjoamalla kohtuuhintaista sähköä.

Nyt tuotantokapeikon ollessa edessä näkyy tilanne kehittyvän siihen, että Suomi ajetaan ehdoin tahdoin keinotekoisilla ratkaisuilla muiden markkinoiden armoille. Sillä tavalla vaikeutetaan kotimaista tehokasta sähkön tuotantoa. Puuttumatta tuotantomuotoihin enää enemmälti joka tapauksessa me ajautumme tilanteeseen, jossa olemme pahimpien kilpailijoidemme energiatuotannon armoilla perussähkössä. Ed. Rönholm esimerkillä kuvasi, mitä tässä hintakehityksessä nyt on tapahtumassa, ja valitettavasti vielä vastalauseessa oleva lipsahdus tätä vinoutumaa lisäisi.

Jos katsellaan suomalaista energiaverotusta verrattuna esimerkiksi muiden Pohjoismaiden energiaveroon sillä tavalla, että lasketaan energiaverorasitus suhteutettuna teollisen tuotannon jalostusarvoon, niin Norjan energiaverotus Ruotsiin verrattuna on 40 prosenttia korkeampi, Tanskan noin kaksinkertainen ja Suomen on ollut tänä vuonna noin kolminkertainen. Ensi vuonna budjetin perusteella se tulee olemaan yli nelinkertainen. Jos vielä jatkaa vertailua ja katselee, mitä ns. pekkaspaperissa esitetään pahimmillaan, se tulisi olemaan reilusti yli kymmenkertainen.

Tämä asetelma on Suomen kilpailukyvyyn, työllisyyden hoidon ja valtion tulojen kannalta, joista ahneeksi sanottua valtiovarainministeriä on moitittu, kaikkien näitten asetelmien kannalta mitä turmiollisin. Me emme voi tämän kaltaisilla asetelmilla kilpailla. Meidän täytyy verotusta kehittää siihen suuntaan, että se etenee saman sisältöisenä ja pääosin samassa tahdissa kuin kilpailijamaiden verotus.

Toistan vielä, että energiaverotus tai haittaverotus, millä nimellä tätä asiaa kutsutaankin, on välttämätön asia edellä mainituista syistä. Rakenne tulee olla sama kuin Euroopan unionin maissa, siis kilpailijamaissa. En paheksu sitäkään, että Suomi verottaa jonkin verran raskaammin energian tuotantoa kuin muut, mutta ei tässä mielettömyyksiin pidä mennä. Se vie pohjan pois talouden tervehdyttämiseltä, kilpailukyvyä ja työllisyyden hoidolta.

Täytyy toivoa, että lähiaikoina Suomeen saadaan sellainen energiapolitiikan toimintasuunnitelma, joka ottaa nämä asiat huomioon ja tuo valmiste- ja arvonlisäveron puolellakin sellaisia ratkaisuja, jotka tukevat suomalaista kilpailukykyä.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta ed. Louekoski sotkee asioita hyvin perusteellisesti. Siinä menevät suolisesti sekaisin eri maiden erilaiset tuotantorakenteet, eri maiden verotuspohjien vertailut, haittaverot, energiaverot, hiilidioksidiverot ja kaikki mahdollinen sellaisessa sopassa, että ei siitä mitään vaihtoehtoa synny.

Ed. V a n h a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Louekoskella oli ponnekas huoli suomalaisen tuotannon kilpailukykyä ja erityisesti energiaverotuksen ja energian hinnan vaikutuksista siihen. Metsäteollisuuden kustannuksista on arvioitu ensi vuonna energian osuu-

den olevan 8 prosenttia. Odotan, että ed. Louekoskella on vastaavalla painoarvolla huoli myös niistä 92 prosentista siinä, kuinka kilpailukyky kymme käy.

Tänä syksynä on metsäteollisuuden piirissä puhuttu 10 prosentin palkankorotuksista. Mikäli ne toteutuvat ja kun työvoimakustannusten osuus on 22 prosenttia metsäteollisuuden kustannuksista, vastaavaan kilpailukyvyyn heikennykseen edellyttäisiin sitä, että energian hinta nousisi noin neljänneksellä tai hieman yli neljänneksellä. Sama koskee kantorahaa, kuljetuskustannuksia, pääomakustannuksia, kemikaalien hintoja. Kaikilla näillä on selvästi suurempi painoarvo teollisuuden kustannustekijöissä kuin energian hinnalla.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Louekosken ja muidenkin aikaisempien puheenvuorojen osalta haluaisin huomauttaa, että jos ajatellaan kotimaisten energialähteiden kokonaisverotusta, siis sitä määrää, joka valtiolle ja kunnille veroja maksetaan näiden polttoaineiden käytöstä ja tuottamisesta, niin turve mutta erityisesti puu on ylivoimaisesti kaikkein eniten verotettu polttoaine, kun katsotaan koko ketjua. Kun puu otetaan metsästä, se on lähinnä työtä, jota verotetaan raskaasti. Puu kuljetetaan käyttöpaikalle, siitä maksetaan erilaisia veroja. Eli käyttöpaikalla puu käytettynä energiaksi tuottaa verotuloja valtiolle ja kunnille enemmän kuin mikään muu polttoaine, ja tämä minusta olisi syytä ottaa huomioon. Se on raskaiten verotettu polttoaine.

Ed. R ö n n h o l m : Rouva puhemies! Tähän keskusteluun viitaten vielä haluaisin todeta, että mielestäni olisi kyllä arvokkaampaa, että tuotannosta ja sen myynnistä saatavia rahoja voitaisiin käyttää mieluummin esimerkiksi puunjalostusteollisuudessa työskentelevien palkkoihin kuin tarpeettomiin veroihin. Sillä olisi myös monia positiivisia työllisyysseuraamuksia.

Mutta se, minkä vuoksi tämän puheenvuoron pyysin, on se, että unohdin aiemmassa puheenvuorossani mainita, että tavassa, jolla esimerkiksi varastossa olevia ja jo ostettuja energiavaroja ikään kuin jälkikäteen verotetaan, on kyllä selkeää konfiskaalisuuden makua, että se ei missään tapauksessa täytä hyvän verolainsäädännön parhaita muotoja. Sanoisin, että verovelvollinen ei voi olla tällaisessa tapauksessa tietoinen verotuskohtelusta, minkä tietenkin tulisi olla hy-

vän lainsäädännön lähtökohtana. Sen vuoksi toivoisin, ettei valiokunnassa nyt enää kiireessä tehdä lisää tyhmyyksiä hallituksen heikkojen esitysten jälkeen vaan että niitä pyritäisiin siellä parantamaan eikä suinkaan huonontamaan.

Ei ole missään tapauksessa oikein, että energiamuotoja nykyisissä tuotanto-olosuhteissa käsitellään niin epätasaisesti kuin nyt on tehty. Ei ole mitään perusteita sille, että myös jälkikäteiskohtelussa turvetta taas kerran käsitellään toisella tavalla kuin muita polttoaineita. Tämä on kilpailuasetelman kannalta väärin ja johtaa sekä vääriin valintaan että hankaliin loppuseurauksiin. Tällaisesta lainsäädännöstä tulisi luopua.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Haluan ed. Louekosken puheenvuoron johdosta todeta, että mielestäni EU-jäsenyyden tuomassa kovassa aikataulussa lait on käsitelty varmasti sillä huolellisuudella, mitä voidaan kohtuudella edellyttää. Tosin autoverolaki tuli todella myöhään eduskuntaan. Toinen laki, mikä tuli todella myöhään, on laki Ahvenanmaan verotuksellisesta asemasta. Se annettiin eilen ja tänään joudutaan mietintö tekemään, joten tässä on aika lyhyt aika eduskunnalle jäämässä EU-jäsenyyden takia.

Mitä tulee energiapolitiikkaan, osittain voin yhtyä siihen kritiikkiin, mitä ed. Louekoski osoitti energiapoliittisten linjausten puutteesta.

Mitä tulee ydinvoimaaänestykseen, siinähan kävi niin, että sosialidemokraattinen puolue niin sanotusti petti. Siinä äänestyksessä ei juuri perusvoimalle tullut kannatusta SDP:stä, niin kuin olisi voinut kohtuudella vastuulliselta puolueelta odottaa tässä energiapoliittisessa tilanteessa.

Ed. Linna: Arvoisa puhemies! Olen täysin samaa mieltä kuin ed. Rönholm siitä, että lakiesitykseen lisätty kivihiltä koskeva siirtymäsäännös on konfiskatorinen, ja pidän tällaista menettelyä kyllä erittäin valitettavana. Mutta verojaostossa ei löytynyt voimia eikä kannatusta sille, että tällaista lisäystä sinne ei olisi tehty.

Kaikkienensa tämänkin päivän keskustelusta voidaan kyllä selkeästi vetää sellaiset johtopäätökset, että näkemyserojen rajat siitä, minkälaista energiapolitiikkaa ja energiaverotusta maassa pitäisi harjoittaa, eivät kulje millään lailla puolueittain, vaan kyllä yhteisiä näkemyksiä löytyy puolueiden väliltä. Ilmeisesti tässä tarvittaisiin selkeästi enemmän keskustelua, jotta pystyttäisi

siin saamaan niin tärkeä alue kuin energia sellaiseen muotoon, että se tukisi omalta osaltaan paremmin maan taloudellista kehitystä.

Ed. Seppänen: Rouva puhemies! Minä en ymmärrä ed. Ala-Nissilän puheenvuoroa, ettei eduskunnalla muka olisi aikaa käsitellä kaikkia lakiesityksiä niin paljon kuin ne vaativat huomiota. Jos hallitus on antanut jonkin lakiesityksen eilen, niin mielestäni teidän tehtävänne on käsitellä se perusteellisesti, hyvin, kuunnella asiantuntijoita ja tuoda sitten asiallinen mietintö. Tehän alistutte sellaiseen toimintaan, joka on eduskunnan arvovaltaa alentavaa. Te suostutte käsittelemään puutteellisia ja saamieni kokemusten mukaan myös huonosti valmisteltuja esityksiä. Ei tällaisia esityksiä, jotka tulevat tällä tavalla viime tingassa, ole huolellisesti myöskään yleisesti valmisteltu. Siinä mielessä minusta te toimitte vastoin niitä periaatteita, joita eduskunnalla täytyy olla, ja suostutte kansanedustajina tekemään työtä, johon teidän ei pitäisi suostua. Siis olette hallituksen käskyläisiä ja napinpainajia, eikä teitä lyöä edes kumivasaralla, vaan paljon isommalla moukarilla, ja te alistutte siihen.

Ed. Rönholm: Rouva puhemies! Hyvin lyhyesti totean, että nimenomaan energiaverotus on ollut niin kauan verojaostossa, että ensinnäkin ongelmat ovat olleet tiedossa ja muutoksien tekemiseen olisi kyllä ollut riittävästi aikaa, niin että aikapulaa ei tässä voi syyttää.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 13.15.

Täysistunto keskeytetään kello 12.35.

Täysistuntoa jatketaan

kello 14.03

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon:

15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 91 (HE 283)

16) Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 38 (HE 329)

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 14.10.

Täysistunto lopetetaan kello 14.04.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

